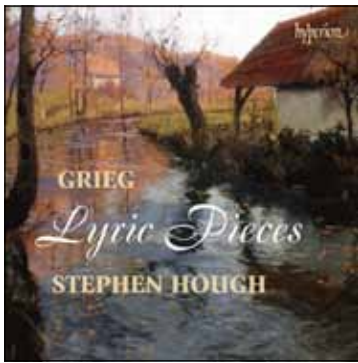

CD KLASSIEK

Chopin van het Noorden
Edvard Grieg

De Noorse componist Edvard Grieg (1843-1907) is bij het grote publiek vooral bekend door zijn pianoconcert in a mineur en orkeststukken zoals de *Peer Gynt-suite*. Grieg werd opgeleid in Leipzig en dus moeten we hem ook als een Duitse componist beschouwen. Zijn ontmoeting met Franz Liszt in 1869 noemde hij het grote moment van zijn leven en Johannes Brahms was een persoonlijke vriend. Hij hoorde Clara Schumann spelen en zag Richard Wagner een opera dirigeren. Grieg werd echter ook de 'Chopin van het Noorden', wat wijst op zijn werk voor solopiano en op zijn ideaal een eigen nationalistic muziek te scheppen.

Tussen 1867 en 1901, een periode die omzeggens zijn hele loopbaan omvat, publiceerde Grieg tien banden met korte pianostukken die hij eenvoudig *Lyrische stukken* doopte. Lyrisch wil zeggen dat er iets liedachtigs in die werken zit. Griegs talent uitte zich in het algemeen het beste in ongecompliceerde, melodieuze en korte stukken.

Weinig van Griegs lyrische stukken vergen meer dan vier minuten, de kortste zijn zelfs na ruim een halve minuut voorbij. In die zin moeten we Grieg beschouwen als een miniaturist, meester op de korte baan dus.

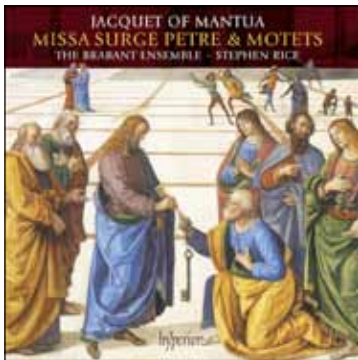
De beroemde Britse pianist Stephen Hough, die schitterende opnamen op zijn naam heeft staan van de grote romantische Duitse componisten, maakte een selectie uit de *Lyrische stukken* en presenteert er 27 van de 66. En inderdaad, in die keuze ook stukken van anderhalve minuut.

In 1903 speelde Grieg vijf van de werkjes in Parijs eigenhandig voor opname door een grammofoon. Anders dan bij de grote componisten van zijn generatie weten we dus hoe hij zijn muziek wilde laten klinken. Bij de opgenomen stukjes was het 'lied' *Arietta*, dat in de eerste bundel in 1867 was verschenen. Hough opent zijn album met dit uiterst fragiele werk. Grieg speelde toen ook het heel bekende *Bryllupsdag på Trolldhaugen*.

Het album eindigt met *Efterklang* (herinnering) uit 1901, dus daterend van veertig jaar later en bijgevolg een soort van testamentje. Het werk is gebaseerd op dezelfde melodie als *Arietta*, maar toont de hele evolutie die de kunstenaar doormaakte. Het is muziek vol emotie die je meevoert. (EDS)

Edvard Grieg, *Lyric Pieces*, door Stephen Hough (piano), Hyperion, CDA68070, 22,50 euro.

CD RELIGIEUS

Parodiemis
Jacquet van Mantua

Sommige kunstenaars waren ontzettend belangrijk als overgangfiguren of 'doorgeefluik' van de ene naar de andere traditie of periode en werden toch genadeloos vergeten. Een van hen is Jacquet van Mantua (1483-1559), eigenlijk Jacques Colebault, of ook Jachet de Mantoue genoemd. We zijn niet eens zeker van zijn naam.

De man werd geboren in Frankrijk en bracht het grootste deel van zijn carrière in Italië door, meer bepaald aan het hof van de Gonzaga's. Zijn werkgever was kardinaal Ercole Gonzaga die in

1540 de bestuurder was van het onafhankelijke hertogdom. De kardinaal speelde een belangrijke rol als pauselijk legaat tijdens het Concilie van Trente.

Jacquet wordt beschouwd als de link tussen de Vlaamse polyfonie, met als grootmeester Josquin des Pres, en de stijl van Palestrina die door het concilie als toonaangevend zou worden verspreid.

Het Engelse The Brabant Ensemble, dat gespecialiseerd is in de polyfonie van de Lage Landen, brengt de *Missa Surge Petre* en enkele motetten ten gehore. Het is een 'parodiemis', geheel in de traditie van de grote voorgangers. De componist hergebruikte materiaal van eerder werk van eigen hand. (EDS)

Jacquet van Mantua, *Missa Surge Petre & motets*, door The Brabant Ensemble onder leiding van Stephen Rice, Hyperion, CDA68088, 22,50 euro.

BOEK GESCHIEDENIS

Mislukte eenmaking
Aerts & Deneckere

De tweehonderdste verjaardag van de Slag van Waterloo dreigt een ander voor ons land belangrijke verjaardag te verhullen. Op 21 september 1815 werd in Brussel immers de eenwording van de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden plechtig gevierd.

De stichting Ons Erfdeel publiceerde een bundel over de korte periode, van 1815 tot 1830, dat

België en Nederland een staat vormden. Gerenommeerde historici nemen onbekende aspecten van die staatsvorm onder de loep. Bruno de Wever bekijkt hoe veel later in de Vlaamse beweging de Groot-Nederlandse gedachte een gekoesterde mythe werd.

Het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden viel snel uit elkaar. De eenwording verliep in maatschappelijk opzicht minder goed. De mentaliteiten bleken elkaar niet goed te verdragen. Een groot deel van het boek is dan ook gewijd aan de oorzaken van het uiteenvallen, dat vrij plotseling gebeurde door de opstand van 1830, een 'revolutie' waarin zelfs de organisatoren niet echt geloofden.

De redenen waren taalkundig, politiek en maatschappelijk van aard. De eenmaking was dan ook beslist boven de hoofden van de inwoners. Bovendien regeerde koning Willem I als een verlicht despoot, wat in het veeleer tradi-

tionele Zuiden wrevel opwekte. In het Noorden kon Willem dan weer bogen op de gehechtheid van de bevolking aan de Oranjes. Besluit: van meet af aan was de eenmaking gedoemd.

Het boek sluit af met een somber essay van Geert Van Istendael over de huidige culturele relaties tussen Nederland en Vlaanderen. Al rijdt er nu een Thalys tussen Brussel en Amsterdam, de schrijver is niet optimistisch over de toenadering. (EDS)

Remieg Aerts & Git Deneckere, *Het (on)Verenigd Koninkrijk. Een politiek experiment in de Lage Landen, 1815-1830-2015*, Die Keure, Brugge, 240 blz., 29 euro, ISBN 978 90 7970 521 4.

BOEK SAMENLEVING

Spiritueel kapitaal
Rik De Wulf

Volgens organisatiepsycholoog Rik De Wulf heeft plezier vinden in je baan niets te maken met het aantal nullen op je bankrekening of met je status,

maar wel met je eigen talenten kunnen benutten en anderen het beste kunnen geven van wat jij te bieden hebt.

„We zijn niet allemaal eigenaar van een bedrijf”, geeft De Wulf de lezer mee. „Toch staat ieder van ons aan het hoofd van één onderneming: de nv IK. Iedereen onderneemt, want iedereen creëert.”

Bezieling op de werkvloer is volgens De Wulf ook meer dan louter enthousiasme. Het is een diepere ervaring waarbij je jezelf kunt zijn en kunt doen waar je goed in bent. Hij ziet dan ook 'spiritueel kapitaal' als de nieuwe maatstaf voor succes bij bedrijven. Maar wat is dat, spiritueel kapitaal?

De Wulf omschrijft het als de geestkracht van een systeem. De onderneming schrijft zich in

een grote verhaal in en verlangt als gemeenschap van betekenis te zijn en het verschil te maken. „De verenigde kracht, die niet altijd bewust aanwezig is of uitgesproken wordt, is het spirituele kapitaal”, klinkt het.

Rik De Wulf toont in dit boek aan de hand van concrete voorbeelden hoe organisaties werk kunnen maken van bezieling en hoe steeds meer ondernemingen handelen vanuit die alternatieve kijk op succes. (EDS)

Rik De Wulf, *Soulmade. Bezieling op het werk*, Davidsfonds, Leuven, 2015, 110 blz., 14,99 euro, ISBN 978 90 5908 610 4.

BOEK SAMENLEVING

De bange bofkonten
Mark Van de Voorde

Met een scène uit zijn kindertijd begint Mark Van de Voorde, gewezen hoofdredacteur van *KERK & leven* en tekstschrijver van meerdere CD&V-politici, zijn nieuwe boek *Help! Ik ben gelukkig*. Hij beschrijft hoe hij als kleine jongen op onweer reageerde: hij bezwoer zijn zusje niet bang te zijn terwijl hij het zelf was, hij werd boos, hij dacht dat zijn moeder de 'stoute donder' wel zou straffen. „In die kinderlijke fase van eenzaamheid, ongenoegen en afhankelijkheid kan ook een samenleving terugzakken”, stelt hij in zijn boek.

„Dat is helaas de huidige toestand van onze cultuur.”

Van de Voorde ontpopt zich vervolgens als reis Leider op een bochtige tocht door onze hoofden en onze samenleving, door heden en verleden, van de oorzaken van onze angst naar de gevolgen en terug. Op de ene bladzijde legt hij bijvoorbeeld uit waarom we niet meer van heiligen houden, maar wel nog van *royals*, op de volgende verbaast hij zich over een overheid die eerder klantvriendelijk dan burgervriendelijk is.

Onderweg blijf je als lezer geregeld hangen aan sterke citaten, van Van de Voorde en vele anderen, maar dreig je ook wat te verdwalen tussen de vele ideeën en verwijzingen. Elk element kan echter ook een uitnodiging zijn om zelf verder te denken en puzzelstukken bij elkaar te leggen.

Het laatste hoofdstuk is gewijd aan geloof in onze samenleving. Mensen missen God, meer dan dat ze hem hebben achtergelaten, stelt de auteur. Hij ziet mensen die met hun geest niet meer buiten de stolp van de rationaliteit raken en anderen die uit de kerk wegbleven zonder ooit bewust die beslissing genomen te hebben. De Kerk gaat zelf echter

ook niet vrijuit: „Men heeft van God te zeer een maatje gemaakt, dat geen haar beter is dan de mens”, luidt het. „Er is een groot verlangen naar een oningevulde ruimte waarin God Gans Anders gelaten wordt.”

Aan het eind vat Van de Voorde samen wat hij wil vertellen. We moeten het geluk niet najagen, maar gewoon gelukkig zijn. We moeten niet bang en verbolgen zijn, maar opnieuw verwonderd en verontwaardigd. „Eigenlijk deed ik in al mijn geschriften bijna niets anders dan oproepen”, beseft hij. „Een preker? Hopelijk niet te prekerig.” Aan de lezer om een oordeel te vellen. (JVH)

Mark Van de Voorde, *Help! Ik ben gelukkig, Schizofrenie van een samenleving*, Pelckmans, Kalmthout, 2015, 176 blz., 17,50 euro, ISBN 978 90 2898 091 4.